

A Fővárosi Ítéltábla a Dukkon Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Dukkon Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek, a igazgató és jogtanácsos által képviselt Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (1903 Budapest, Pf. 314., Hiv. szám: ...) alperes ellen hontalansági ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2012. évi február hó 2. napján kelt 24.K.36.132/2010/14. számú ítélete ellen az alperes által 15. és 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2012. évi október hó 17. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes 2002. évben illegálisan érkezett Magyarországra, ahol menekültként való elismerése iránti kérelmet nyújtott be, melyet a menekültügyi hatóság elutasított. A menekültügyi eljárást követően az alperes Észak-alföldi Regionális Igazgatósága Idegenrendészeti Osztálya a 2003. április 16. napján kelt ... számú határozatával a felperest kiutasította a Magyar Köztársaság területéről, és két év időtartamú beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el vele szemben. A felperes 2004. július 21. napján benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelmét a hatóság a 2004. szeptember 7. napján kelt ... számú határozatával szintén elutasította. Az idegenrendészeti hatóság az általa folytatott eljárásokban több alkalommal felvette a kapcsolatot a Nigériai Köztársaság Nagykövetségével, amely a felperes részére - kizárólag az elmondásán alapuló személyes adatok alapján - a hazatérési okmány kiállítását megtagadta, mivel nem sikerült a felperest beazonosítani. Ezt követően az IRM-BÁH Észak-alföldi Regionális Igazgatósága Idegenrendészeti Osztálya 2006. július 18. napján a felperest befogadottként ismerte el, majd megállapította a vélelmezett szomáliai állampolgárságát és azt, hogy az ott dúló harcok miatt nem

lehet hazautaztatni, ezért humanitárius tartózkodási engedéllyel látta el. Az alperes Menekültügyi Igazgatósága hivatalból felülvizsgálati eljárást indított és a 2008. szeptember 25. napján kelt ... számú határozatával megállapította, hogy a felperes sem menekültként, sem oltalmazottként nem ismerhető el, a visszaküldés tilalma nem áll fenn Nigéria vonatkozásában, ezért kötelezte a felperest, hogy tíz napon belül hagyja el a Magyar Köztársaság területét. A határozat felülvizsgálata iránt előterjesztett keresetet a Fővárosi Bíróság a 2009. április 1. napján kelt 21.K.34.597/2008/3. számú ítéletével elutasította. Az alperes Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága a 2009. november 2. napján kelt, ... számú határozatával a felperest kiutasította Nigéria területére és vele szemben három év időtartamra beutazási és tartózkodási tilalmat rendelt el. A felperes keresete folytán eljáró Fővárosi Bíróság a 2010. szeptember 7. napján kelt, 27.K.30.180/2010/7. számú ítéletével a határozatot megváltoztatta és az elrendelt beutazási és tartózkodási tilalmat egy év időtartamra mérsékelte. Az idegenrendészeti hatóság a 2010. október 4. napján kelt, ... számú határozatával a kiutasítást kitoloncolással rendelte el, majd a végrehajtásra irányuló eljárást - az úti okmány hiánya miatt - felfüggesztette. A felperes 2010. szeptember 16. napján hontalan státusz megállapítása iránti kérelmet nyújtott be.

Az alperes a 2010. november 18. napján kelt ... számú határozatával a felperes hontalanság megállapítására irányuló kérelmét elutasította. Indokolása szerint a felperes ideiglenes tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezett, mely nem minősül további jogszerű tartózkodásra jogosító engedélynek. Ezért a jogszerű tartózkodás, ami a hontalan státusz iránti kérelem objektív feltétele, nem áll fenn. A felperes nem tudta valószínűsíteni a kapcsolatot az általa születési helyként megjelölt Szomáliával, arról hiányos, általános információkkal rendelkezett. Megállapította, hogy a felperes identitása, kulturális-földrajzi ismeretei, kötődése és anyanyelve is nigériai származását erősítik. A 2002. óta tartó idegenrendészeti eljárások során tett ellentmondásos ügyféli nyilatkozatok és személyiségének szándékos megváltoztatása a hatóság tudatos megtévesztésére irányult.

A felperes keresetében a határozat felülvizsgálatát kérte. Állította, hogy hontalankénti elismerésének a feltételei fennállnak.

Az alperes a határozatban foglaltak alapján a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperesi határozatot megváltoztatta és a felperest hontalanként ismerte el. Indokolása szerint a rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a hontalanság lehetősége már akkor felmerült, amikor a felperes „befogadott” státuszban volt, ami még az alperes jogértelmezése szerint is jogszerű tartózkodásnak minősül. Az alperesi mulasztást a felperes terhére értékelni nem lehet. A származási országgal való kapcsolat valószínűsítésére - okmányok hiánya miatt - a felperes előadása szolgált, amely a családi körülményekkel és a személyes adatokkal kapcsolatban végig következetes volt. Eszerint szomáliai apától és nigériai anyától született Szomáliában. Hangsúlyozta, hogy a felperes már akkor is szomáliai és nigériai származásúnak mondta magát,

amikor még a hontalansági eljárás fel sem merült. A szomáliai és a nigériai állampolgársági törvény alapján megalapozott a felperes kettős állampolgárságra való hivatkozása. Mindezek alapján megállapította, hogy a felperes valószínűsíteni tudta a kapcsolatot az általa születési helyként megjelölt Szomáliával, illetve az utolsó lakóhelyként megjelölt Nigériával. Figyelemmel arra, hogy Nigéria egyértelműen nem ismerte el a felperest állampolgárának, Szomáliában pedig hiányzik a hagyományos értelemben vett államszervezet, mindkét ország tekintetében bizonyítva látta azt, hogy a felperes azoknak nem állampolgára, ezért a hontalanság megadásának feltételei álláspontja szerint fennállnak. Az alperes nem tárta fel teljes körűen a tényállást és ezért jogsértő következtetésre jutott, megsértve a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50 §-át, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B. §-át és a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V.24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 164. §-át.

Az elsőfokú bírósági ítélet elleni fellebbezésében az alperes elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra utasítását kérte. Hivatkozása szerint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 76. §-ának (1) bekezdése alapján a jogszerű tartózkodás a hontalanság megállapításának objektív jogszabályi feltétele. A 1030/2002/EK tanácsi rendelet 1. cikk (2) bekezdésére is tekintettel, a humanitárius tartózkodási engedély és az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás is csupán az adott eljárás idejére, a törvény erejénél fogva kiállított igazolás, amely további jogszerzésre nem jogosít. A felperes tehát jogszerűtlenül tartózkodik Magyarországon, kiutasítás és egy év beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt áll. A hatóságok előtti eljárások során tett vallomásainak ellentmondásossága miatt a felperes szavahihetősége is megkérdőjelezhető. Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság összemosta a jogszerű tartózkodásra jogosító engedély fogalmával az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolást, iratellenesen állapította meg, hogy a felperes befogadottként történő elismerésekor nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének. A felperes nem valószínűsította hontalanságát, és annak objektív jogszabályi feltétele sem áll fenn, tehát a feltárt tényállás alapján a felperes a hontalanság megállapítására nem jogosult.

A felperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy a hontalanság nem jog, hanem az állampolgársághoz való jogtól megfosztottság állapota, tehát a kérelmező ezzel nem szerez további jogot, hanem egy meglévő állapot elismerését kéri. Teljesen közömbös, hogy az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás további jogszerzésre jogosít-e vagy sem. A hontalanság megállapítása iránti eljárás megindításának lehetőségéről az alperesnek már 2008-ban, a „befogadott” státusz felülvizsgálatakor tájékoztatnia kellett volna. Az tisztességes eljárás követelményének alperes általi megsértése mellett utalt arra is, hogy a származása kapcsán tett nyilatkozatai 2002. óta egyértelműek és

következetesek, kellő módon valószínűsítette hontalanságát, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg, hogy egyik országnak sem állampolgára. Ellenkérelméhez - álláspontja alátámasztására - csatolta az Európai és Hontalanságügyi Hálózat Elnöke által jegyzett „Elemzés és vélemény” című beadványt.

Az alperes fellebbezése alapos.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezését a Pp. 340. §-ának (5) és (6) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el, az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ában foglaltaknak megfelelően a rendelkezésre álló peradatok alapján a tényállást helyesen rögzítette, abból azonban téves jogi következtetésre jutott. Az alperes fellebbezésében foglaltak alapján indokolt volt az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatása.

A Harmtv. 76. §-ának (1) bekezdése szerint a hontalanság megállapítására irányuló eljárás Magyarország területén jogszerűen tartózkodó kérelmező által az idegenrendészeti hatóságnál benyújtott kérelemre indul, amelyet a hontalankénti elismerését kérő szóban vagy írásban terjeszthet elő. A 79. § (1) bekezdése alapján a hontalanság megállapítására irányuló eljárás során a kérelmezőnek a hontalanságát igazolnia vagy valószínűsítenie kell, különösen a születési helye, a korábbi lakó- vagy tartózkodási helye, továbbá a családtagjai, illetve szülei állampolgársága szerinti állam vonatkozásában.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a hontalansági eljárás során az alperesi hatóságnak és a bíróságnak is azt kellett vizsgálnia, hogy a kérelmező jogosult-e a hontalan státusz elismerésére, azaz a kérelem benyújtásának időpontjában jogszerűen tartózkodik-e Magyarország területén és tudja-e igazolni vagy legalább valószínűsíteni a hontalanságát.

A Fővárosi Ítéltábla a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy a felperesnek - bár korábban ideiglenes tartózkodási engedélyt kapott - valamennyi idegenrendészeti eljárása sikertelenül zárult. A hontalanság iránti kérelmet megelőző, 2010. szeptember 7. napján jogerősen befejeződött idegenrendészeti eljárás során a felperest - a jogszerűtlen belföldi tartózkodására tekintettel - Magyarország területéről kiutasították és vele szemben egy év időtartamra beutazási és tartózkodási tilalmat rendeltek el.

Figyelemmel arra, hogy a kérelem benyújtásának időpontjában a felperes kiutasítás hatálya alatt állt, ez kizárja a jogszerű tartózkodás mint előfeltétel meglétét, így a hontalan státuszra való jogosultság további vizsgálata is szükségtelen. Az idegenrendészeti eljárás időtartamára adott ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolvány nem tekinthető olyan dokumentumnak, amely a hontalanság

feltételeként megkívánt jogszerű tartózkodást alátámasztaná, illetve igazolná. Az igazolás kiállítását - ahogyan arra az alperes is hivatkozott - nem előzi meg a jogszerű tartózkodás feltételeinek meglétét vizsgáló közigazgatási engedélyezési eljárás. Ezen tartózkodási engedély az eljárás idejére kiállított okirat, amely kizárólag az eljárás időtartamára hivatott - jogszerű helyzetet teremtve - a külföldi tartózkodását rendezni; kiállítása a törvény erejénél fogva, a jogszabályi feltételek vizsgálata nélkül történik, ennél fogva további jogszerzés megállapítására nem jogosít. A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság jogszerűtlenül állapította meg a felperes hontalanságát.

A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy a felperes azon érvelése, miszerint már korábban - a „befogadott” státusz felülvizsgálatakor - helye lett volna a hontalanság megállapításának, a jelen eljárásban nem vizsgálható, tekintettel arra, hogy csak az elsőfokú ítélet jogszerűsége lehet a jelen másodfokú eljárás tárgya. Erre a korábbi esetleges jogsértésre hivatkozva csak a 2009. november 2. napján kelt, kiutasításról rendelkező határozatot lehetett volna eredményesen megtámadni.

A felperes által csatolt, az Európai és Hontalanságügyi Hálózat Elnöke által jegyzett beadvánnyal kapcsolatban az ítélet táblája utal arra, hogy azt csak a felperes nyilatkozataként tudta figyelembe venni, azonban a jogszabály által megkívánt jogszerű tartózkodás fentebb részletezett hiányára tekintettel érdemben nem vizsgálta.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítélet táblája az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint eljárva megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, azonban a másodfokú bírósági tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy költségigénye nincs, ezért a másodfokú bíróság a költségviselésről nem rendelkezett. A Harmtv. 80. §-ának (4) bekezdése szerint a hontalanság megállapítására irányuló eljárás tárgyi költségmentes, amely a Pp. 84. §-ának (1) bekezdése alapján magában foglalja az illetékmentességet is, ezért a Fővárosi Ítélet táblája a kereseti és fellebbezési illetékről való rendelkezést mellőzte.

Budapest, 2012. évi október hó 17. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. Rácz Krisztina s.k. előadó bíró,
dr. Bacsa Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: